

Armats i armades de Passió

Dij, 18/04/2019 per Catalunya Religió

(Ramon Bassas - CR) Al capdavant de moltes de les [processons](#) que aquests dies prenen els carrers de Catalunya hi trobarem desfilant un bon nombre de soldats romans. Són els **armats, manaies o manages, estaferms o, fins i tot "jueus"** (a Esterri d'Àneu). Els **més de mil participants** en diverses trobades d'armats d'arreu de Catalunya, els últims anys, ens donen una idea de la dimensió humana, repartida en més de trenta associacions, o maniples, en l'argot romanitzant. De fet, en aquest petit univers, tot passa, i molt abans que el cinema s'hi recreés, per restituir fil per randa **l'imaginari de l'exèrcit romà**. La seva organització, **al front de la qual hi ha el capità manaia**, els gestos, els símbols, la música (sobretot percussió picant a terra), les maniobres (especialment el quadre d'estrella), el parament (amb cavalls, llances, espases, penons...) i, sobretot, la indumentària. Alguns dels seus detalls, especialment **els colors, en són els distintius territorials**. "**Ser manaia és una barreja de tradició, vocació i tradició**" deia aquesta setmana Miquel Rustullet, dels Manaies de Banyoles, al programa "Valors a l'Alça" de La Xarxa.

La tradició és molt antiga i, almenys la seva presència al carrer, coincideix amb l'aparició de les processons al carrer, incentivada pel Concili de Trento (segle XVI), i la seva evolució posterior. De fet, hi ha **documentades formacions d'armats o manaies sobretot a partir de principis del segle XVIII**. Tampoc se sap massa exactament quin passatge de la Passió representen. L'apresament de Jesús a la muntanya de les Oliveres, traït per Judes? El camí del Calvari? Hi ha qui apunta a la tradició apòcrifa que afirma que una legió de soldats vetllava la tomba de Jesús per vigilar l'anunciada ressurecció. Sigui com sigui, a Banyoles i a Vic ja han sortit abans de Rams, pels Dolors; a Manresa i a Vic el Diumenge de Rams; el Dimarts Sant desfilen a Sant Vicenç dels Horts i l'endemà, a Girona, fan la recollida del penó; el Dijous Sant ho fan a primera hora de la tarda a Verges, i després a Moià, Girona, Badalona o a Mataró, on acaben amb la Nit del Silenci una jornada imponent. Només són exemples. I el Divendres Sant desfilen la majoria de

formacions. De manera que, en el relat barroc de la Passió que es viu al carrer, **el lloc dels soldats romans envolta el passatge de la mort de Jesús, obrint pas a la resta d'imatges.**

La història recent d'aquestes formacions ve **marcada també pel reviscolament de les processons des de fa ja un parell o tres dècades.** Al segle XX podem dir que hi ha hagut dos moments crítics. En primer lloc, durant la República i -sobretot- la Guerra Civil. En segon lloc, després del Concili Vaticà II. En ambdós casos, a banda dels imponderables històrics, la pròpia Església dubtava de la seva eficàcia pastoral. L'aparició de noves processons d'origen bàsicament andalús, d'una banda, les cendres no apagades del tot, de l'altra, i el notable atractiu turístic d'aquestes manifestacions de cultura popular van ajudar-hi. **Tant l'Església com els ajuntaments hi han vist noves oportunitats.** Aquest fenomen ha repercutit també en els armats, que han vist créixer el nombre de participants i d'espectadors en una proporció inversa al nombre de creients, si hem de fer cas a les enquestes.

La irrupció postmoderna d'aquesta tradició, així, es topa, invariablement, amb **noves exigències de la societat on es desenvolupa.** I potser la seva capacitat d'adaptació esposa a prova. Aquest any n'hem vist una mostra. **Després de no poca polèmica, a Banyoles i a Girona hi desfilaran per primera vegada dones.** Hi havia un lleu precedent, segons explicava la setmana passada Miquel Fañanàs al [Diari de Girona](#): als anys noranta una dona va portar un penó. El 75è aniversari de la secció de vestes de la confraria Manaies - Jesús Crucificat i els 450 anys de la Confraria de la Puríssima Sang del Nostre Senyor Jesucrist que se celebren a la ciutat es viuran amb aquesta altra fita històrica... que s'imposa a la tradició de l'imaginari romà. El recuperem, sí, però a la nostra manera.